

Ημέρα της Νίκης στην Ευρώπη

Τιμούμε τη νίκη κατά του ναζισμού και φασισμού που σηματοδότησε το σημείο μεταστροφής προς ένα δημοκρατικό, ευημερούμενο και ειρηνικό μέλλον

Της Τζούντιθ Γκάρμπερ
Πρέσβειρας των ΗΠΑ στην Κύπρο

Σήμερα είναι η 75η επέτειος της νίκης των συμμάχων στην Ευρώπη κατά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, η «Ημέρα της Νίκης στην Ευρώπη.» Αυτή είναι μια μέρα για να θυμόμαστε και να τιμούμε την κοινή θυσία, τη διαρκή δέσμευση και την απεριόριστη γενναιότητα των συμμαχικών δυνάμεων και των αντιστασιακών κινημάτων για να νικήσουμε τον φασισμό στην Ευρώπη. Θυμόμαστε επίσης την τεράστια οδύνη και δυστυχία που υπέφεραν τόσο πολλοί και αναγνωρίζουμε τη γενναιότητα και τη θυσία δεκάδων εκατομμυρίων αμάχων στον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο. Για τους Αμερικανούς και για πολλούς Ευρωπαίους, η Ημέρα της Νίκης στην Ευρώπη σηματοδότησε το σημείο μεταστροφής, από έναν κόσμο που καθοδηγείτο από πόλεμο και περιφρόνηση για τα ανθρώπινα δικαιώματα, προς ένα δημοκρατικό, ευημερούμενο και ειρηνικό μέλλον. Η νίκη επί του ναζισμού και του φασισμού την Ημέρα της Νίκης στην Ευρώπη ήταν το πρώτο βήμα προς τη δημιουργία μιας ελεύθερης, ευημερούσας και ειρηνικής ηπείρου και της γρήγορης οικονομικής της ανάπτυξης στην περίοδο μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο. Για εκατομμύρια άλλους, ωστόσο, το τέλος του Β' Παγκοσμίου Πολέμου σηματοδότησε μόνο την αρχή σχεδόν μισού αιώνα καταπίεσης και δυσκολιών υπό κομμουνιστική διοίκηση. Καθώς η Ευρώπη και οι Ηνωμένες Πολιτείες εορτάζουν την ιστορική μας νίκη, έχουμε επίγνωση ότι το τέλος του πολέμου δεν έφερε τέλος στα δεινά για εκατομμύρια ανθρώπους στην Ανατολική Ευρώπη, τα Βαλκάνια και τη Βαλτική.

Η Σοβιετική Ένωση ήταν βασικό μέλος της συμμαχίας εναντίον του ναζισμού και του φασισμού, και στρατιώτες από όλα τα μέρη της Σοβιετικής Ένωσης πολέμησαν γενναία για περισσότερα από τέσσερα χρόνια, μετά που ο Χίτλερ στράφηκε εναντίον του πρώην συνεργάτη του, Ιωσήφ Στάλιν. Η ΕΣΣΔ υπέστη τρομερές απώλειες, συμπεριλαμβανομένων εκατομμυρίων στρατιωτών που σκοτώθηκαν σε μάχες και στρατόπεδα αιχμαλώτων πολέμου, και εκατομμυρίων πολιτών που σκοτώθηκαν από βία, ασθένειες, καταναγκαστική εργασία και πείνα. Αυτή η θυσία πρέπει να τιμάται και να μην ξεχαστεί ποτέ. Καθώς ο αριθμός των επιζώντων του πολέμου μειώνεται και οι νεότεροι βετεράνοι είναι άνω των 90 ετών, οφείλουμε στη μνήμη όλων αυτών που χάθηκαν να μην ξεχνάμε πώς

ξεκίνησε αυτός ο πόλεμος. Ο Στάλιν και ο Χίτλερ συμφώνησαν σε σύμφωνο μη επίθεσης τον Αύγουστο του 1939, το λεγόμενο «Σύμφωνο Molotov-Ribbentrop» που έδωσε στον Χίτλερ και στο καθεστώς του την ελευθερία για την επίθεσή του στην Πολωνία τον Σεπτέμβριο, και την αστραπιαία και βίαιη στρατιωτική επιχείρηση που ακολούθησε στη Δυτική Ευρώπη. Ο Στάλιν έστειλε σοβιετικές δυνάμεις στην Ανατολική Πολωνία στις 17 Σεπτεμβρίου 1939, καταλαμβάνοντας το ανατολικό τμήμα της χώρας. Μόνο στα μέσα του 1941, όταν ο Χίτλερ έσπασε το σύμφωνο, η Σοβιετική Ένωση εντάχθηκε στο πλευρό των συμμάχων. Τον Σεπτέμβριο του 2019, την 80ή επέτειο από το ξέσπασμα του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο υιοθέτησε ψήφισμα, σημειώνοντας με ακρίβεια ότι το Σύμφωνο Μη Επίθεσης των Molotov-Ribbentrop οδήγησε στο ξέσπασμα του πολέμου.

Από το 1941 έως το 1945, οι Δυτικοί Σύμμαχοι και η Σοβιετική Ένωση έθεσαν κατά μέρος τις πολιτικές διαφορές για να συνεργαστούν για να νικήσουν έναν κοινό εχθρό. Κατά τη διάρκεια του πολέμου, οι Ηνωμένες Πολιτείες προμήθευσαν τη Σοβιετική Ένωση με χιλιάδες αεροπλάνα, τεθωρακισμένα, φορτηγά και εκατομμύρια τόνους προμηθειών στο πλαίσιο του προγράμματος Lend-Lease. Αυτές οι τεράστιες ποσότητες πολεμικού υλικού ήταν ζωτικής σημασίας για την επιβίωση της Σοβιετικής Ένωσης και τη νίκη των Συμμάχων. Ο Αμερικανικός Ιστορικός Σύλλογος εκτιμά ότι μεταξύ 1941 και Ιουνίου του 1944, οι Ηνωμένες Πολιτείες είχαν στείλει στους Σοβιετικούς περισσότερα από 11.000 αεροπλάνα, πάνω από 6.000 τεθωρακισμένα και αντιτορπιλικά και 300.000 φορτηγά και άλλα στρατιωτικά οχήματα. Συνολικά, οι Αμερικανοί ξόδεψαν περισσότερα από τέσσερα τρισεκατομμύρια δολάρια σε σημερινή αξία για να εξασφαλίσουν τη νίκη κατά του φασισμού.

Οι Κύπριοι έπαιξαν με γενναιότητα σημαντικό ρόλο στη νίκη των Συμμάχων εναντίον του ολοκληρωτισμού. Στην Κύπρο, περίπου 30.000 Κύπριοι από όλες τις κοινότητες εντάχθηκαν στο Κυπριακό Σύνταγμα ως μέρος των βρετανικών ενόπλων δυνάμεων που περιλάμβανε τμήματα πεζικού, μηχανικών και μεταφορών. Οι Κύπριοι οδηγοί μουλαριών υπηρέτησαν στη Γαλλία, την Αιθιοπία, την Παλαιστίνη και την Ιταλία, χρησιμοποιώντας μουλάρια για να μεταφέρουν εξοπλισμό σε περιοχές που δεν ήταν προσβάσιμες από μηχανοκίνητα οχήματα. Σε μια σύντομη επίσκεψη στην Κύπρο το 1943, ο τότε Βρετανός πρωθυπουργός, Γουίνστον Τσόρτσιλ, επαίνεσε τους «στρατιώτες του Κυπριακού Συντάγματος που έχουν υπηρετήσει έντιμα σε πολλά πεδία, από τη Λιβύη έως το Ντάνκιρκ». Επιπλέον, και όπως ο Πέτρος Παπαπολυβίου τεκμηριώνει στο βιβλίο του, «Κύπριοι Εθελοντές του Β' Παγκοσμίου Πολέμου», εκατοντάδες Ελληνοκύπριοι ταξίδεψαν επίσης στην Ελλάδα για να πολεμήσουν με τον Ελληνικό στρατό, ενώ

περίπου 136 προσχώρησαν στις Αυστραλιανές δυνάμεις, 85 εντάχθηκαν απευθείας στις Βρετανικές δυνάμεις και 329 Κύπριοι υπηρέτησαν στις Ένοπλες Δυνάμεις των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής.

Δεν πρέπει ποτέ να ξεχαστεί ότι περισσότεροι από 600 Κύπριοι πέθαναν στις μάχες και είναι θαμμένοι σε 71 στρατιωτικά κοιμητήρια σε 17 χώρες. Περίπου 2.500 Κύπριοι συνελήφθησαν και κρατήθηκαν αιχμάλωτοι πολέμου σε στρατιωτικά στρατόπεδα, συμπεριλαμβανομένου ενός νεαρού Κύπριου που άφησε τις νομικές του σπουδές για να ενταχθεί στη Βρετανική Βασιλική Πολεμική Αεροπορία. Αυτός ο νεαρός πολυβολητής ήταν ο Γλαύκος Κληρίδης, ο οποίος αργότερα έγινε Πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας. Παρά τις σοβαρές οικονομικές δυσκολίες, ο λαός της Κύπρου συγκέντρωσε ένα εκατομμύριο λίρες για την πολεμική προσπάθεια, που σήμερα ισοδυναμεί με περισσότερες από 55.000.000 λίρες. Άτομα που δεν είχαν χρήματα δώρισαν τους χρυσούς σταυρούς τους, τα σκουλαρίκια τους, ακόμη και τις αρραβώνες τους.

Λίγο μετά την Ημέρα της Νίκης στην Ευρώπη, οι Ηνωμένες Πολιτείες, μέσω του Σχεδίου Μάρσιαλ, παρείχαν βοήθεια άνω των 13 δισεκατομμυρίων δολαρίων για την ανοικοδόμηση της μεταπολεμικής Ευρώπης, αποτρέποντας μια οικονομική κατάρρευση όπως αυτή που τελικά κατέστρεψε την ειρήνη μετά τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο. Σε αντίθεση, η ΕΣΣΔ απομακρύνθηκε από τη συνεργασία και εμπόδισε βίαια τις Ευρωπαϊκές χώρες που ήταν υπό τον έλεγχό της να συμμετάσχουν σε αυτήν την προσπάθεια ανάκαμψης, η οποία παρέτεινε την ανάκαμψή τους και επιβράδυνε τις οικονομικές προοπτικές τους για δεκαετίες.

Οι πραγματικότητες της Αμερικανο-Ευρωπαϊκής συνεργασίας κατά τη διάρκεια και μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο είναι γνωστές, καλά τεκμηριωμένες και αδιαμφισβήτητες. Δημιούργησαν τη βάση της σημερινής διατλαντικής σχέσης - της ισχυρότερης στρατιωτικής, πολιτιστικής, πολιτικής και πολιτιστικής συμμαχίας στον κόσμο. Δυστυχώς, υπάρχουν κακοήθεις παράγοντες που προσπαθούν τώρα να ξαναγράψουν την ιστορία. Θέλουν να αγνοήσετε και να ξεχάσετε τις καταχρήσεις εξουσίας που έλαβαν χώρα στο παρελθόν, ώστε να επηρεάσουν τα τρέχοντα γεγονότα. Αλλά δεν θα ξεχάσουμε την κοινή μας ιστορία. Σήμερα, όταν κληθήκαμε και πάλι να συνεργαστούμε και να κάνουμε θυσίες για το κοινό καλό, είναι σημαντικό να θυμόμαστε πραγματικά και να τιμούμε τις θυσίες εκείνων που έφυγαν πριν από εμάς.